

مشکلات قانونی مالیات سود سهام

اشاره:

چندی پیش رأی شماره ۳۰/۴/۱۲۸۵۵ هیئت عمومی شورای عالی مالیاتی در ارتباط با چگونگی محاسبه مالیات در اجرای مفاد ماده ۱۰۵ قانون مالیاتهای مستقیم صادر شد.*
رأی یاد شده، دو مسئله مالیاتی و حل صحیح آن را که توسط ممیز کلی تابعه اداره کل مالیات بر شرکتها تهیه شده تأیید کرده است.

بررسی بیشتر این مسائل و محاسبه مالیاتهای متعلقه نشان می دهد که اجرای قانون مالیاتهای مستقیم در بحث شرکتها در بسیاری از موارد ضمن ایجاد تناقض با قانون تجارت، باعث می شود که کل سود نقدی مثلاً ۴۰ درصدی نیز برای پرداخت مالیات متعلقه کافی نباشد و گروه سهامداران تا میزان ۵ تا ۶ درصدی نه تنها سودی نصیبشان نشود، بلکه مبالغی نیز بابت مالیات به شرکت بدهکار شوند.

مقامات مالیاتی ممکن است این تصور را داشته باشند که بدهکار شدن بعضی از سهامداران در حسابهای شرکتها مهم نیست. ولی حسابداران و مدیران واحدها که باید جوانب مختلف حسابداری و قانون تجارت را نیز در کنار رعایت مسائل مالیاتی در نظر داشته باشند، در این میان با مشکل بزرگی روبرو می شوند که در این مقال به آن پرداخته می شود.

طرح مسئله:

همان طور که در جدول شماره ۱ که دقیقاً براساس رأی یاد شده شورای عالی مالیاتی تنظیم شده است و نیز در سند حسابداری مربوط ملاحظه می شود، برخی از صاحبان سهام (در این مثال، سهامداران دولتی که پس از کسر ۱۰ درصد مالیات بر شرکت، کل باقیمانده سود آنها طبق قانون مالیاتهای مستقیم، به صورت یکجا مشمول مالیات تصاعدی ماده ۱۳۱ می شود)، بدهکار می شوند. گرچه این موضوع خود از دیدگاه قانون تجارت ناشناخته است، ولی در عین حال تساوی حقوق صاحبان سهام (ماده ۱۴۸) را مخدوش می کند. چون بعضی از صاحبان سهام به شرکت بدهکار شده اند و هیچ ماده قانونی نیز برای الزام آنان به پرداخت بدهی (مالیاتی) شان، وجود ندارد.

* متن رأی همراه سؤالات و پاسخ آنها به نقل از مجموعه قوانین مالیاتهای مستقیم - غلامحسین دوانی - صفحات ۳۸۸ تا ۳۹۹.

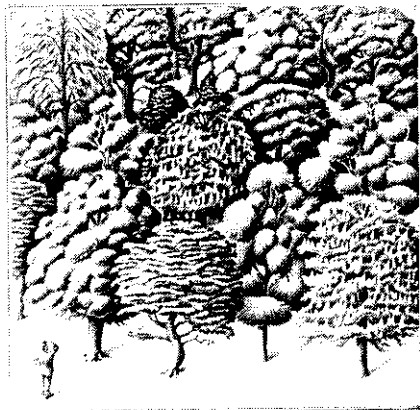
جدول شماره ۱ - محاسبه سود، مالیات و خالص قابل دریافت (بدهی) سهامداران شرکت الف
 کلیه ارقام به هزارریال (پذیرفته شده در بورس تهران)

سهامداران	درصد سهام	سود قابل تقسیم	اندرخته‌ها	سود تقسیم نشده	سود تقسیم شده	مالیات	خالص (بدهی)
شهرداری	۵	۵۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۲۰,۳۹۰	(۳۹۰)
شرکت وابسته به شهرداری	۶	۶۰,۰۰۰	۲۴,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۲۴,۰۰۰	۲۴,۹۳۵	(۹۳۵)
شرکت دولتی	۵	۵۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۲۰,۳۹۰	(۳۹۰)
بانک الف (از منابع بانک)	۶	۶۰,۰۰۰	۲۴,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۲۴,۰۰۰	۲۴,۹۳۵	(۹۳۵)
بانک ب (از محل سپرده‌ها)	۵	۵۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۹,۰۳۰	۱۰,۹۷۰
بانک پ (از محل سپرده‌ها)	۶	۶۰,۰۰۰	۲۴,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۲۴,۰۰۰	۱۲,۲۳۰	۱۱,۷۷۰
مؤسسه خیریه (معاف)	۵	۵۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	-	۲۰,۰۰۰
شرکت خارجی ۱	۲۵	۲۵۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۶۵,۳۳۰	۳۴,۶۷۰
شرکت خارجی ۲	۵	۵۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۹,۰۳۰	۱۰,۹۷۰
شرکت خارجی ۳	۵	۵۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۹,۰۳۰	۱۰,۹۷۰
شرکت خارجی ۴	۶	۶۰,۰۰۰	۲۴,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۲۴,۰۰۰	۱۱,۸۳۰	۱۲,۱۷۰
شرکت خصوصی ۱	۵	۵۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۹,۰۳۰	۱۰,۹۷۰
شرکت خصوصی ۲	۶	۶۰,۰۰۰	۲۴,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۲۴,۰۰۰	۱۱,۸۳۰	۱۲,۱۷۰
صد نفر شخص حقیقی	۱۰	۱۰۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۶,۷۲۰	۳۳,۲۸۰
جمع	۱۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۲۳۴,۷۱۰	۱۶۵,۲۹۰

سهامداران طلبکار ۱۶۷,۹۴۰
 سهامداران بدهکار (۲,۶۵۰)

ورق بنزید

- ارزش ویژه هر سهم ۱۰۰۰ ریالی پس از تقسیم سود ۲,۲۰۰ ریال
 (۵۰۰,۰۰۰): (۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰)

سهام دارند ولی در عمل می‌دانیم که این‌گونه سهامداران در شرکت‌های بزرگ (و حتی پذیرفته شده در بورس) معمولاً به میزان بسیار بیشتری سهام دارند، این میزان گاهی به ۶۰ درصد و بیشتر می‌رسد. هرچه میزان سهام این‌گونه سهامداران بیشتر باشد، مشکل بزرگتر

از کل سود مبلغ ۱۰۰ میلیون ریال حاصل از فعالیت کشاورزی (معاف حتی برای دولتی‌ها) و ۲۰۰ میلیون ریال سایر درآمدهای معاف (برای غیردولتی‌ها) است. ضمناً ۱۰۰ میلیون ریال از اندوخته‌ها مربوط به توسعه و تکمیل است.

به حداقل قانونی (۱۰ درصد) پایین می‌آید. هرچه سود نقدی کمتر باشد، مشکل بزرگتر می‌شود.

۳- شرکت مورد نظر در بورس تهران پذیرفته شده است و بنابراین از معافیت‌های دوگانه ده درصد مالیات شرکت و ۱۵ درصد از سود تقسیم شده استفاده می‌کند. اگر شرکت در بورس پذیرفته نشده باشد به علت زیادتر شدن مالیات و کمتر شدن سود نقدی، مشکل بزرگتر می‌شود. جدول شماره ۲ محاسبات مربوط در این حالت را نشان می‌دهد. (دومین مثال مندرج در بخشنامه یاد شده)

۴- مالیات مربوط به سود تقسیم نشده و اندوخته‌ها را نمی‌توان از خودشان کم کرد یعنی امکان نشان دادن اندوخته‌ها و سود تقسیم نشده هر سهامدار به صورت خالص وجود ندارد. ممکن است مقامات مالیاتی به این مسئله (خالص بودن سهم هر سهامدار از اندوخته و سود تقسیم نشده در قسمت حقوق صاحبان سهام) حساسیتی نداشته باشند ولی از دید

سند حسابداری

سند حسابداری ترکیبی و نهایی به شکل زیر درمی‌آید (چنانچه سود سهام پیشنهادی در اول کار به صورت ناخالص ثبت شود نیز به هر حال پس از پرداخت مالیات، وضع به همین صورت درمی‌آید):

ریال	ریال	ریال
	۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	حساب تقسیم سود
	۳۹۰,۰۰۰	بدهکاران - شهرداری
	۹۳۵,۰۰۰	بدهکاران - شرکت وابسته به شهرداری
	۳۹۰,۰۰۰	بدهکاران - شرکت دولتی
	۹۳۵,۰۰۰	بدهکاران - بانک الف
۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰		اندوخته توسعه و تکمیل
۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰		اندوخته عمومی
۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰		سود انباشته
۱۶۹,۹۴۰,۰۰۰		سود سهام پیشنهادی - خالص
۲۳۲,۷۱۰,۰۰۰		ذخیره مالیاتی
<u>۱,۰۰۲,۶۵۰,۰۰۰</u>	<u>۱,۰۰۲,۶۵۰,۰۰۰</u>	

می‌شود.

۲- شرکت‌های یاد شده به علت نیاز شدید به سرمایه در گردش، به ندرت سود سهام نقدی تا حد ۴۰ درصد از کل سود را تقسیم می‌کنند. این نسبت گاهی

توضیح لازم:

۱- سهامداران دولتی و شهرداری یاد شده در این مثال حداکثر ۶ درصد

جدول شماره ۲ - محاسبه سود، مالیات و خالص قابل دریافت (بدهی) سهامداران شرکت ب پذیرفته شده در بورس تهران)

کلیه ارقام به هزارریال

سهامداران	درصد سهام	سود تقسیم شده	مالیات	خالص (بدهی)	
					ناخالص
شهرداری	۵	۲۰,۰۰۰	۲۰,۳۹۰	(۳۹۰)	
شرکت وابسته به شهرداری	۶	۲۴,۰۰۰	۲۴,۹۳۵	(۹۳۵)	
شرکت دولتی	۵	۲۰,۰۰۰	۲۰,۳۹۰	(۳۹۰)	
بانک الف (از محل بانک)	۶	۲۴,۰۰۰	۲۴,۹۳۵	(۹۳۵)	
بانک ب (از محل سپرده‌ها)	۵	۲۰,۰۰۰	۱۱,۶۵۰	۸,۳۵۰	
بانک ب (از محل سپرده‌ها)	۶	۲۴,۰۰۰	۱۴,۳۹۰	۹,۶۱۰	
مؤسسه خیریه (معاف)	۵	۲۰,۰۰۰	-	۲۰,۰۰۰	
شرکت خارجی ۱	۲۵	۱۰۰,۰۰۰	۷۲,۹۱۹	۲۷,۰۸۱	
شرکت خارجی ۲	۵	۲۰,۰۰۰	۱۱,۶۵۰	۸,۳۵۰	
شرکت خارجی ۳	۵	۲۰,۰۰۰	۱۱,۶۵۰	۸,۳۵۰	
شرکت خارجی ۴	۶	۲۴,۰۰۰	۱۴,۳۹۰	۹,۶۱۰	
شرکت خصوصی ۱	۵	۲۰,۰۰۰	۱۱,۶۵۰	۸,۳۵۰	
شرکت خصوصی ۲	۱۶	۶۴,۰۰۰	۴۴,۰۸۷	۱۹,۹۱۳	
		۴۰۰,۰۰۰	۲۸۳,۰۳۶	۱۱۶,۹۶۴	
		۴۰۰,۰۰۰	۲۸۳,۰۳۶	۱۱۶,۹۶۴	

سهامداران طلبکار ۱۱۶,۹۶۴
سهامداران بدهکار (۲,۶۵۰)

- ارزش ویژه هر سهم ۱,۰۰۰ ریالی پس از تقسیم سود ۲,۲۰۰ ریالی

برای مثال فرض کنیم سود انباشته به صورت ناخالص و اندوخته به صورت خالص ثبت شود؛ در این صورت ارزش ویژه هر سهم مربوط به سهامداران مختلف به شرح جدول شماره ۳ خواهد بود. حال آنکه در مثال جدول ۱ دیدیم ارزش ویژه هر سهم، صرف نظر از سهامدار مربوط، مبلغ ۲,۲۰۰ ریالی بود و اگر قیمت بازار سهم مثلاً دو برابر ارزش ویژه آن باشد، هر سهامدار، سهم خود را در قیمت ۴,۴۰۰ ریالی عرضه می‌کرد و برای خریدار نیز فرقی نمی‌کرد که فروشنده چند سهم دارد.

وضع بدتر می‌شود

در شرکت‌هایی که تاکنون مورد توجه قرار گرفته است، تعداد بسیار کمی از افراد و شرکتها سهامدارند، ضمناً سهام به‌طور نسبتاً همگن بین سهامداران توزیع شده است. از طرفی میزان سود نقدی پیشنهادی نسبتاً زیاد تعیین شده است. مثال زیر که محاسبه مالیات آن در جدول شماره ۴ آمده است کمی واقع بینانه‌تر تنظیم شده است. پیش آمده به مراتب، بدتر است.

= شرکت سهامی عام «ج» پذیرفته شده در بورس تهران
- سرمایه ۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریالی
ورق بزنید

خواهیم داشت، یعنی در این صورت سهام هرکس به دلیل مختلف بودن ارزش ویژه آن، قیمتی مخصوص خواهد داشت.

حسابداری، مدیریت مالی و مخصوصاً بورس، این اقدام، فاجعه آمیز تلقی خواهد شد چرا که در این صورت به تعداد سهامداران شرکت، قیمت سهام

جدول شماره ۳ - محاسبه ارزش ویژه سهام سهامداران جدول ۱
(درحالی که اندوخته هر سهامدار به صورت خالص ثبت شود)

کلیه ارقام به هزارریال

سهامدار	تعداد سهام	مبلغ سرمایه	سود انباشته (ناخالص)	اندوخته خالص	جمع	ارزش ویژه سهم سهم ۱۰۰۰ ریالی
شهرداری	۲۵,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۱۱,۸۴۴	۴۶,۸۴۴	۱,۸۷۴
شرکت وابسته به شهرداری	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۱۴,۰۲۶	۵۶,۰۲۶	۱,۸۶۸
شرکت دولتی	۲۵,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۱۱,۸۴۴	۴۶,۸۴۴	۱,۸۷۴
بانک الف	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۱۴,۰۲۶	۵۶,۰۲۶	۱,۸۶۸
بانک ب	۲۵,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۱۷,۰۸۵	۵۲,۰۸۵	۲,۰۸۳
بانک پ	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۲۰,۲۸۵	۶۲,۲۸۵	۲,۰۷۶
مؤسسه خیریه	۲۵,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	۲,۴۰۰
شرکت خارجی ۱	۱۲۵,۰۰۰	۱۲۵,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۷۹,۸۳۵	۲۵۴,۸۳۵	۲,۰۳۹
شرکت خارجی ۲	۲۵,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۱۷,۰۸۵	۵۲,۰۸۵	۲,۰۸۳
شرکت خارجی ۳	۲۵,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۱۷,۰۸۵	۵۲,۰۸۵	۲,۰۸۳
شرکت خارجی ۴	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۲۰,۲۸۵	۶۲,۲۸۵	۲,۰۷۶
شرکت خصوصی ۱	۲۵,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۱۷,۰۸۵	۵۲,۰۸۵	۲,۰۸۳
شرکت خصوصی ۲	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۲۰,۲۸۵	۶۲,۲۸۵	۲,۰۷۶
صد نفر شخص حقیقی	۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۳۷,۶۰۰	۱۰۷,۶۰۰	۲,۱۵۲
	<u>۵۰۰,۰۰۰</u>	<u>۵۰۰,۰۰۰</u>	<u>۲۰۰,۰۰۰</u>			

همانطور که ملاحظه می شود ارزش ویژه هر سهم از ۱۸۶۸ ریال تا ۲۴۰۰ ریال در نوسان است.

سود ویژه قبل از مالیات
۳,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال

- سهامداران: شرکت دولتی ۳۵٪،
بانک (از منابع بانک) ۲۰٪، شرکت
سرمایه گذاری ۱۰٪، سهامدار بزرگ
خصوصی ۵٪ و یک سهامدار خصوصی

۱٪ و ۲۹۰۰ سهامدار خصوصی هر یک
۰/۰۱ درصد و جمعاً ۲۹٪

- تصمیم مجمع عمومی برای تقسیم
سود به شرح زیر بوده است:
- انتقال به اندوخته عمومی
۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال

- تقسیم سود ۲۵٪ سرمایه
۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال

- سود تقسیم نشده
۱,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
(سود تقسیم نشده ممکن است
بعداً به صورت سود سهمی درآید)

جدول شماره ۴ - محاسبه سود، مالیات و خالص قابل دریافت (بدهی) سهامداران شرکت ج (پذیرفته شده در بورس)

کلیه ارقام به هزار ریال

سهامداران	درصد سهام سود تقسیم شده ناخالص	مالیات	خالص (بدهی)
شرکت دولتی	۳۵	۵۹۲,۴۶۵	(۴۱۷,۴۶۵)
بانک	۲۰	۳۳۸,۷۶۵	(۲۳۸,۷۶۵)
شرکت سرمایه گذاری	۱۰	۱۴۳,۳۳۰	(۹۲,۳۳۰)
سهامدار خصوصی	۵	۶۳,۴۵۵	(۳۸,۴۵۵)
سهامدار خصوصی	۱	۹,۵۳۰	(۴,۵۳۰)
۲۹۰۰ سهامدار خصوصی	۲۹	۱,۰۱,۷۹۰	۴۳,۲۱۰
		<u>۱,۲۴۹,۳۳۵</u>	<u>(۷۴۸,۳۳۵)</u>

- ارزش ویژه هر سهم ۱۰۰۰ ریالی
پس از تقسیم سود ۲,۲۵۰ (ریال)

سهامداران طلبکار ۴۳,۲۱۰
سهامداران بدهکار (۷۴۸,۳۳۵)

همانطور که براساس جدول ۴ مشخص است، در چنین حالتی که خیلی هم بعید نیست، تنها کسانی که حدود یک صدم درصد سهام داشته باشند ممکن است بدهکار نشوند. در مثال مورد بحث سهامدار یک صدم درصدی که مبلغ ۳۰۰,۰۰۰ ریال سود برده است، مبلغ ۱۰۰,۰۰۰ ریال اندوخته و مبلغ ۱۵۰,۰۰۰ ریال سود تقسیم نشده دارد. البته از ۵۰,۰۰۰ ریال سود تقسیم شده نیز تنها ۱۴,۹۰۰ ریال به خانه می برد و نیز با استفاده از معافیت های دوگانه (۱۰ درصد مالیات شرکت و ۱۵ درصد از سود تقسیم شده) هنوز روی ۳۰۰,۰۰۰ ریال سود کل، مبلغ ۳۵,۹۰۰ ریال مالیات خواهد پرداخت (۱۱,۹۷ درصد).

البته به علت اینکه مالیات سود تقسیم شده و نشده یکجا محاسبه می شود اگر در مثال فوق تغییر بزرگی ایجاد کنیم نیز وضع خیلی بهتر نمی شود:

اندوخته ۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال

سود تقسیم شده ۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال

سود تقسیم نشده ۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال

نتیجه در جدول شماره ۵ مشخص شده است.

والبته تنها راه چاره برای اینکه سهامداران ۵ و ۱۰ درصدی نیز بدهکار نشوند اینست که حداقل ۱/۵ میلیارد ریال از سود تقسیم شود که در این حالت ارزش ویژه هر سهم ۱۰۰۰

بقیه در صفحه ۶۹

جدول شماره ۵ - محاسبه سود، مالیات و خالص قابل دریافت (بدهی) سهامداران شرکت د (پذیرفته شده در بورس)

کلیه ارقام به هزار ریال

سهامداران	درصد سهام سود تقسیم شده ناخالص	مالیات	خالص (بدهی)
شرکت دولتی	۳۵	۵۹۲,۴۶۵	(۲۴۲,۴۶۵)
بانک	۲۰	۳۳۸,۷۶۵	(۱۳۸,۷۶۵)
شرکت سرمایه گذاری	۱۰	۱۴۳,۳۳۰	(۴۳,۳۳۰)
سهامدار خصوصی	۵	۶۱,۵۸۰	(۱۱,۵۸۰)
سهامدار خصوصی	۱	۹,۲۳۰	۷۷۰
۲۹۰۰ سهامدار خصوصی	۲۹	۹۹,۱۸۰	۱۹۰,۸۲۰
		<u>۱,۲۴۴,۵۵۰</u>	<u>(۲۴۴,۵۵۰)</u>

- ارزش ویژه هر سهم ۱۰۰۰ ریالی
پس از تقسیم سود ۲۰۰۰ (ریال)

سهامداران طلبکار ۱۹۱,۵۹۰
سهامداران بدهکار (۲۴۴,۵۵۰)

در جشن انتشار صدمین شماره ماهنامه حسابدار تمامی همکاران حسابدار و میهمانانی از خانواده مطبوعات کشور عصر و شبی دلپذیر را در کنار هم گذراندند.

عصر روز چهارشنبه ۲۴ شهریور پژوهشگران، کارشناسان، استادان رشته حسابداری که برای صد شماره حسابدار مقاله فراهم آورده بودند، به همراه گردانندگان ماهنامه در مدت انتشار صد شماره آن، در کنار همکاران ماهنامه دربرگیرنده ویراستار، طراح، عکاس، مدیران مؤسسات چاپ، حرفه‌جینی و لیتوگرافی، و سرانجام توزیع‌کنندگان ماهنامه از ترافیک سنگین عصرهای تابستان جاده قدیم شمیران و خیابان شهید باهنر (نیاوران) گذشتند تا به اردوگاه شهید باهنر (منظره) برسند و در کنار یکدیگر و در کنار میهمانانی از خانواده مطبوعات کشور انتشار صدمین شماره ماهنامه حسابدار را در هوای پاک و دلپذیر کوهپایه‌های شمالی تهران جشن بگیرند و کوششی علمی - فرهنگی را پاس بدارند.

آنچه در صفحات پیش روی می‌خوانید گزارشی است از این مراسم.

— هوشنگ خستویی - رئیس شورای عالی انجمن حسابداران خبره ایران

برنامه را آغاز کنیم» و میهمانان درگیر طبع زیبا پسند و هوای پاک و دلپذیر که حاضران را امان رفتن به داخل تالار نمی‌داد. تا سرانجام مهارت‌های سردبیری بر لطافت هوا نیز پیروز شد و میهمانان در داخل سالن جشن قرار گرفتند.

در این زمان آقای محمد شلیله سردبیر ماهنامه به عنوان مجری جشن به میهمانان ماهنامه این‌گونه خوش‌آمدگفت:

«به جشن انتشار صدمین شماره

برگزارکنندگان جشن را با مشکلی لطیف روبه‌رو می‌کردند و آن اینکه سرانجام چگونه باید میهمانان را از فضای گسترده اردوگاه به تالار قرا خواند. کاری که به‌طور طبیعی برعهده سردبیر ماهنامه گذاشته شد. و سردبیر که در سال‌های گذشته برای گرد آوردن مقاله و مطلب و پیگیری امور مربوط به پیشرفت مراحل چاپ و انتشار با نزدیک به تمامی میهمانان در ارتباطی مستمر بوده، حالا تنها درخواستش این بود که: «استدعا می‌کنم به داخل سالن تشریف بیاورید تا

حضور میهمانان جشن از ساعت ۶ بعدازظهر بتدریج آغاز شد و اگرچه میهمانان به سالن محل برگزاری جشن هدایت می‌شدند اما یا در دم و بدون هیچ تردیدی راهی فضای آزاد و زیبای اردوگاه می‌شدند و یا گاهی در سالن می‌نهادند، دمی می‌نشستند و پس از چند لحظه چنانکه گویی کسی نباید از کار آنان آگاه شود، به آسانی و آرامی به دوستان در فضای آزاد می‌پیوستند و

— محمد شلیله - سردبیر ماهنامه

حسابدار به شماره ۱۰۰ رسید. زمانی که دوره جدید انتشار حسابدار را آغاز کردیم، فکر نمی‌کردیم که بتوانیم ده شماره ماهنامه منتشر کنیم».

سپس افزودند:

«از شما که به‌خاطر انتشار صدمین شماره حسابدار به اینجا تشریف آورده‌اید تشکر می‌کنیم و از خانها و آقایانی که در راه انتشار حسابدار به ما یاری رساندند بویژه کسانی که در مراحل آغازین انتشار حسابدار که هنوز شناخته شده نبود و تهیه مقاله بسیار مشکل بود ما را یاری دادند، سپاسگزاریم. به‌هر حال مجله حسابدار متعلق به شماست و انشاء... از این به بعد نیز با همکاری و اعطای مقاله انتشار آن تداوم یابد و بار دیگر در همین جا دویستمین شماره حسابدار را جشن بگیریم».

پس از سخنان آقای دکتر تقوی آقای غلامرضا سلامی نایب رئیس و عضو شورای عالی انجمن به حضار معرفی شدند و در توصیف نقش ایشان در تداوم فعالیت‌های ماهنامه حسابدار گفته شد:

«آقای غلامرضا سلامی سالها از

چگونه در این راه جان باختند. یا با هیچ ابزار و وسیله‌ای نمی‌توانیم تأثیری را بیافرینیم که فرهاد با تیشه‌ای در بیستون آفرید. چه دلاورانی که از آنها یاد کردیم و چه فرهاد هر دو عاشق بودند. اما به گمان من برای انجام کارهای مطبوعاتی نیز باید عاشق بود. باید عاشق بود که بتوان با دریافت مابه‌ازای اندک، کاری دشوار را پیش برد. باید عاشق بود تا آرمان را به پول نفروخت و من دست‌اندرکاران ماهنامه حسابدار را عاشق می‌دانم که با امکانات بسیار محدود چنین کار مهمی را انجام می‌دهند. بنابراین کسانی‌را که در این جشن به شما معرفی می‌شوند به چشم بزرگی بنگرید که تا کسی بزرگ نباشد نمی‌تواند در وادی بزرگی گام بردارد».

پس از سخنان آقای خستویی، سردبیر ماهنامه برجسته‌ترین ویژگی آقای دکتر مهدی تقوی مدیر مسئول ماهنامه حسابدار را در کار با ماهنامه برشمرد. وی گفت برخورد راحت و مشکل‌گشای آقای دکتر تقوی از راهگشاترین امکانات ماهنامه در طول سالهای انتشار آن بوده است و افزود انتشار حسابدار مدیون سالها کوشش و تلاش ایشان است و در زمانهایی که حسابدار با هر اندازه از تأثیر از نظر عوامل و امکانات انتشار با چنان محدودیتهایی روبه‌رو بوده که فعالیت آن به آسانی می‌توانسته متوقف شود، آقای دکتر تقوی با پشتکار چشمگیری نگذاشتند حسابدار متوقف شود. وی پس از اشاره‌ای کوتاه به پیشینه علمی و دانشگاهی آقای دکتر تقوی از ایشان درخواست کرد که حرفهای خود را درباره سرگذشت حسابدار با حاضران در میان بگذارند. آقای دکتر تقوی ساده و بی‌پیرایه چنان که مشی ایشان است گفتند:

«ما بسیار خوشحالیم که سرانجام

ماهنامه حسابدار خوش آمدید. جشنی که به‌اعتبار شرکت‌کنندگان آن، بیانگر وجود قلبهای امیدوار و بزرگی است که به نیکبختی و بهروزی انسانها می‌اندیشند. به جشن ما و به جشن خودتان خوش آمدید. ما امشب میزبان حسابداران برجسته، صاحب‌نظران صاحب نام و مؤثر جامعه مطبوعات، حقوقدانان معتبر، کارشناسان و کارگزاران نامی مالیات، بیمه و بانکداری کشور و دیگر صاحب‌نظران و پژوهشگران جامعه دوستی هستیم که وصف نیکبختی و نیکخواهیهای آنان نه کار من و نه کار آسانی است....»

مجری جشن سپس به روان پاک استادان و بنیانگذاران حسابداری نوین در ایران روانشادان اسمعیل عرفانی‌نژاد و حسن سجادی‌نژاد درود فرستاد و از دیگر استادان برجسته و پیشکسوتان رشته و حرفه حسابداری و حسابرسی یاد کرد. پس آنگاه برنامه برگزاری جشن را اعلام کرد و از آقای هوشنگ خستویی رئیس شورای عالی انجمن حسابداران خبره ایران دعوت کرد که جشن را افتتاح کنند.

آقای هوشنگ خستویی سخنان خود را چنین آغاز کردند:

«با سلامی بسیار صمیمانه به خدمت هر یک از مدعوین عزیز که با حضور خودشان مجلس حسابداران را گرمی و صفا بخشیدند».

آقای خستویی افزودند:

«این جشن برای دستیابی به دو هدف برگزار شده است. دیدار دوستان و ارج نهادن به کسانی که ماهنامه حسابدار را تهیه و تدارک می‌بینند. برخی از کارها دارای ویژگیهایی است که برای انجام آنها باید عاشق بود. به‌عنوان مثال برای دفاع از کشور باید عاشق بود، چنانکه دیدیم دلاوران ما

موجودیت حسابدار حمایت و پشتیبانی کرده‌اند و هوشمندها و درست‌اندیشی‌های ایشان در راه رفع مشکلات فراوان حسابدار از برجسته‌ترین عوامل پایداری حسابدار بوده است.

پس از ارائه پیشنهاد پیشینه تحصیلی و شغلی آقای سلامی، از ایشان برای ارائه دیدگاه‌هایشان در باره ماهنامه حسابدار، خواسته شد که در جایگاه سخنرانان قرار گیرند. سخنان آقای سلامی در جشن انتشار صدمین شماره حسابدار را در این شماره خواهید خواند.

پس از سخنان آقای سلامی، مجری جلسه از آقای جمشید ارجمند درخواست کرد که معرفی آقای مهدی بهشتی پور از پیشکسوتان برجسته مطبوعات حرفه‌ای را عهده‌دار شوند. آقای ارجمند در مقدمه معرفی آقای بهشتی پور گفتند:

«وظیفه بسیار مطبوعی برعهده من گذاشته شده است؛ یعنی اجرا و احیای سنت بسیار ستودنی و زیبایی که نظیر آن را در جوامع زیادی نمی‌توان سراغ گرفت. مگر در جوامعی که برخوردار از پیشینه فرهنگ و تمدن، روابط و مناسبات اجتماعی بسیار نزدیک و مبتنی بر ژرفا و عمقی باشد. این سنت همانا تجلیل و گرامیداشت پیشکسوتان حرفه‌است. این‌گونه بزرگداشت حکایت از دو ریشه بررسی‌شدنی دارد، یکی وجود یک روابط و مناسبات بسیار قدیمی در ایران و بزرگداشت و احترام اعضای حرفه و وجود سلسله مراتبی در حرفه‌ها و دیگری وجود پیشینه مناسبات کار در ایران که از وجود سابقه مناسبات اقتصاد شهری منظم و سازمان‌یافته خیر می‌دهد.»

آقای ارجمند سپس گفتند:
«جا دارد که امشب من نیز از ماهنامه

حسابدار به‌عنوان عضو پایدار و جاقفاده از خانواده مطبوعات که صد شماره را پشت سر گذاشته و هر شماره آن قدمی به جلو برداشته تشکر کنم که این فرصت را برای مطرح کردن حرفه و نقش دست‌اندرکاران و پیشکسوتان آن فراهم آورده است.»

ایشان معرفی آقای بهشتی پور را چنین آغاز کردند:

«استاد همه ما آقای مهدی بهشتی پور بیش از ۴۰ سال است که به جامعه

خوانده‌ایم. ایشان از اواخر دهه ۲۰ وارد خدمت مطبوعاتی شده‌اند و دوره پرافت و خیز و پر نشیب و فرازی را پشت سر گذاشته‌اند و از نزدیک حاضر و ناظر بر جریان‌ات اقتصادی کشور بودند. اما به‌رغم کسالتی که دارند، هنوز همچنان در راه گذشته گام برمی‌دارند.»

آقای ارجمند سپس از دستاوردهای فعالیت‌های سالهای طولانی کار و تلاش مطبوعاتی استاد مهدی بهشتی پور یاد کردند:

— مهدی بهشتی پور - روزنامه‌نگار

— جمشید ارجمند - ویراستار ماهنامه

«ایشان کتابهایی مانند «تاریخ صنعت نساجی در ایران» و «تاریخ ذوب آهن» را منتشر کرده‌اند و بعد هم کتاب اقتصاد و انقلاب را به رشته تحریر درآورده‌اند و اکنون نیز در پی سالها پژوهش دست‌اندرکار تألیف اثری هستند که واقعا جا دارد ما همه منتظر انتشار آن باشیم. یعنی «تاریخ مطبوعات ایران بعد از ۱۳۲۰»، یعنی بخش اعظم تاریخ دوره‌ای ورق بزیند

مطبوعات و به جامعه ما خدمت کرده‌اند و می‌کنند بویژه آن که ایشان در بخشی از مطبوعات کشور اشتغال داشته‌اند که نزدیکی بسیاری با زمینه کار ماهنامه حسابدار دارد. ایشان سالهای سال دبیر سرویس اقتصادی روزنامه اطلاعات بودند و سالهای سال هم در تهران اکونومیست رئیس هیئت تحریریه بودند. افزون بر این بیشتر ما مقالات ایشان را در زمینه تحلیلهای اقتصادی و مسائل بازرگانی

از مطبوعات که ایشان نقش فعال در آن دوره داشته‌اند. ایشان اثر جالب دیگری را در دست دارند و آن کتاب «قربانیان مطبوعات» است که نام آن بلافاصله شنونده را به یاد عشقی، فرخی، صوراسرافیل و کریمپور و دکتر فاطمی و... می‌اندازد. که مشتاقانه منتظر رفع مشکلات انتشار آن هستیم».

آقای ارجمند در پایان از آقای بهشتی پور برای ایراد سخنریشان دعوت کردند. سخنرانی آقای بهشتی پور را در همین شماره در صفحات آینده می‌خوانید.

پس از سخنرانی آقای بهشتی پور، آقای شلیله سردبیر ماهنامه حسابدار اظهار داشتند که تاریخچه‌ای از آغاز تا انتشار صدمین شماره حسابدار فراهم آورده بودیم که به دلیل کمی فرصت تنها برای به جا آوردن شرط وفاداری به ذکر نام نه تمامی کسانی که حسابدار را یاری کرده‌اند، بلکه تنها کسانی که در زمانهای خاص در پدید آوردن یا تحول بخشیدن به پیشرفت حسابدار یا جلوگیری از توقف آن سهم درخور توجهی داشته‌اند بسنده می‌کنیم. از جمله از آقای رسول محمدی سالک که عضو نخستین شورای عالی انجمن حسابداران خبره ایران و تنها شرکت‌کننده در این جشن از اعضای شورای عالی انجمن هستند که از بانیان و بنیانگذاران حسابدار به‌شمار می‌آیند. از خانم فریده خلعتبری باید یاد کنیم که مسئولیت اجرایی ایجاد حسابدار برعهده ایشان بوده است و تولد و تداوم فعالیت حسابدار به میزان چشمگیری مدیون کوششهای احترام‌برانگیز ایشان است. در زمانی آقای مهربان‌پروز به یاری مجله شتافته‌اند و با کوششها و پیگیریهای بسیار آن را از یکی از بحرانهای مهم رهانیده‌اند. از

ذکر سهم و نقش آقای دکتر تقوی که همگان آگاهید می‌گذرم. در دوره‌ای آقای عباس اسرار حقیقی ریاست کمیته انتشارات انجمن را عهده‌دار بوده‌اند و نشریه را هدایت می‌کردند. آقای فریبرز امین تلاشهای درخور توجهی برای پیشبرد امور ماهنامه مبذول داشته‌اند. بررسی گذشته انجمن بیانگر آن است که آقای پرویز افتخار جواهری در دوره‌ای حساس و طولانی مسئولیت اداره انجمن و پشتیبانی و هدایت ماهنامه را برعهده داشته‌اند و شاید اگر در آن زمان و دوره نشریه از حمایت ایشان برخوردار نبود، ممکن بود فعالیتهای آن با توقف روبه‌رو شود. از پیگیریه‌ها و پشتیبانیهای مستمر آقای بهروز وقتی برای ارتقا و ادامه انتشار ماهنامه باید یاد کرد. همچنین از آقایان پرویز صادقی، جهانگیر رضایی و غلامحسین دوانی و بسیاری دیگر که ذکر نام آنها در فرصت اندکی که از برنامه امشب پیش‌روی ماست، امکانپذیر نیست. همچنین باید از استادان، صاحب‌نظران، پژوهشگران و کارشناسان دیگر حرفه‌ها که در هر شماره

حسابدار که به بررسی مقوله ویژه‌ای اختصاص داشت در کنار ما قرار گرفتند و انتشار هر ویژه‌نامه را امکانپذیر ساختند یاد کرد. از جمله باید از کارگزاران و کارشناسان بورس اوراق بهادار، نظام مالیاتی کشور، سیستم بانکی و جامعه بیمه‌گران و... نام برد. پس از سپاسگزاریهای آقای شلیله از همکاران سابق ماهنامه، نوبت صرف شام رسید.

اغراق نیست اگر زمان صرف شام را بتوان یکی از دلپذیرترین زمانهایی توصیف کرد که گروهی از حسابداران، کارگزاران حرفه‌های همسان و میهمانان مطبوعات این فرصت را به دست می‌آوردند که در هوای پاک و دلچسب کوهپایه‌های شمال تهران شبی را با هم بگذرانند و شامی را با هم صرف کنند. فارغ از غوغای فرساینده کار در شرایط کنونی و ارتباطات فشارافزای آن. وضعی که زمان صرف شام را به درازا کشانید، اما انگار به همه خوش گذشت، و به هر حال به پایان رسید.

حسابداری

— مصطفی علی مدد - استاد و پژوهشگر رشته حسابداری

آقای شلیله در ادامه معرفی آقای ارجمند افزودند:

«ایشان در سال ۱۳۱۸ در تهران متولد شدند، و در رشته اقتصاد و روزنامه‌نگاری، اقتصاد جهانگردی، مدیریت، زبانهای باستانی و زبانشناسی در ایران و فرانسه به تحصیل پرداخته‌اند. در سال ۱۳۳۸ به

— آقای جمشید ارجمند در حال دریافت هدیه ماهنامه از آقای نظام‌الدین ملک‌آرایی.

حوزه مطبوعات حرفه‌ای پیوسته‌اند و بویژه در دهه ۴۰ در زمینه نقد فیلم و سینما فعالیت‌های گسترده‌ای داشتند و بعدها فعالیت‌های مطبوعاتی خودشان را به سایر زمینه‌ها گسترش داده‌اند. آقای ارجمند کتابهایی را در زمینه سینما تألیف و کتابهای متعددی را ترجمه کرده‌اند. قبل از انقلاب اسلامی سردبیری مجله رودکی و پس از انقلاب سردبیری مجله علمی را ورق بزیند

کردند. در این بخش همچنین از آقای نظام‌الدین ملک‌آرایی رئیس مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی درخواست شد که هدایای پیشبینی شده برای همکاران سردبیری را توزیع کنند. قبل از اجرای این مراسم سردبیر ماهنامه از آقای ملک‌آرایی به‌عنوان یکی از جدیترین و مؤثرترین یاریگران ماهنامه حسابداری، که همواره از هر گونه همکاری، پشتیبانی و رهنمود به ماهنامه استقبال می‌کنند یاد کردند.

در این قسمت نخست آقای جمشید ارجمند ویراستار ماهنامه به‌وسیله آقای شلیله چنین معرفی شدند:

«آقای ارجمند را نمی‌توانم همکار خود بخوانم، ایشان معلم، برادر، یار و یاور و پشتیبان من هستند که زحمات و ویرایش فارسی مجله را برعهده دارند و البته مسئولیت زبان تخصصی ماهنامه یکسره با ماهنامه است.»

پس از صرف شام اداره‌کننده جلسه به معرفی آقای مصطفی علی مدد، از زبان خودشان در جریان گفتگویی با ماهنامه حسابداری پرداختند که:

«من یک تصدیق دوچرخه دارم و یک قلب پاک و چیز چندان بیشتری ندارم. شاگرد آدمهای مختلفی بودم در رشته حسابداری، شاگرد دکتر اکبری، شاگرد دکتر جورابچی، شاگرد دکتر عزیز نبوی که بر من در رشته‌ام حق بسیاری دارند و در این اواخر شاگرد آقای سجادی‌نژاد.»

سپس از آقای علی مدد درخواست شد که سخنرانی خود را ارائه کنند. که آن را در صفحات بعد خواهید خواند.

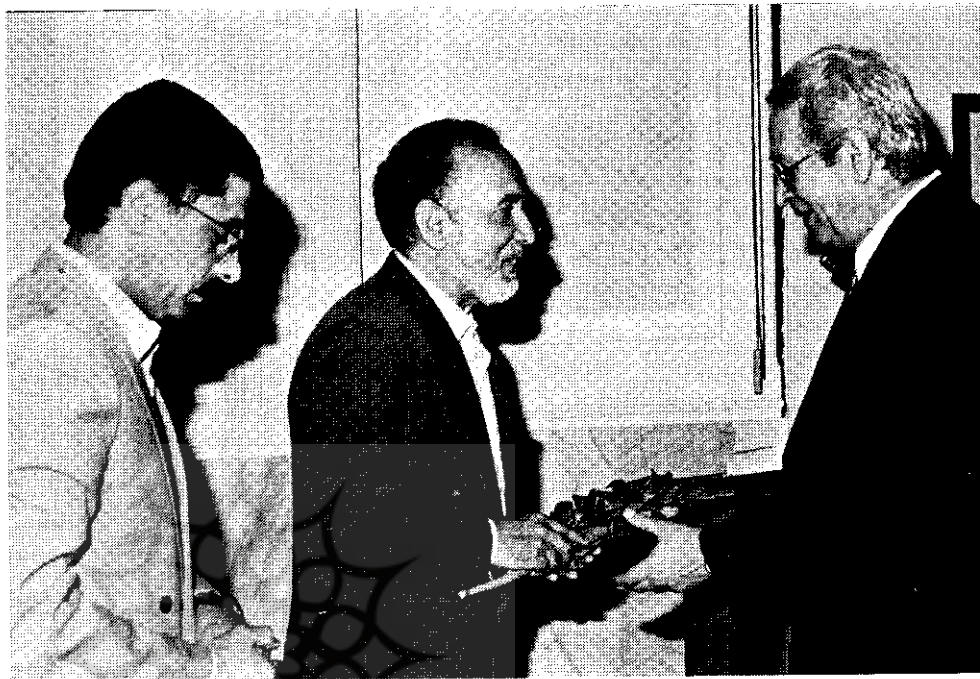
پس از سخنرانی آقای علی مدد نوبت به معرفی همکاران سردبیری رسید در این زمان آقای شلیله به ترتیب از همکاران خود دعوت کردند تا در برابر شرکت‌کنندگان قرار گیرند و یکایک به آنها معرفی شوند.

در این بخش همچنین از آقای نظام‌الدین ملک‌آرایی رئیس مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی درخواست شد که هدایای پیشبینی شده برای همکاران سردبیری را توزیع کنند. قبل از اجرای این مراسم سردبیر ماهنامه از آقای ملک‌آرایی به‌عنوان یکی از جدیترین و مؤثرترین یاریگران ماهنامه حسابداری، که همواره از هر گونه همکاری، پشتیبانی و رهنمود به ماهنامه استقبال می‌کنند یاد کردند.

آقای سعید جعفری است که نزدیک به تمامی همکاران و پژوهشگران و صاحب‌نظران همکار ماهنامه ایشان را می‌شناسند، ایشان متولد سال ۱۳۵۰ و در واقع ۱۲ سال قبل از تولد حسابدار متولد شده‌اند. ایشان هم‌اکنون دانشجوی سال اول رشته مدیریت بیمه دانشگاه آزاد اسلامی هستند.»

در پایان بخش معرفی همکاران سردبیری آقای مهدی میرزایی عکاس ماهنامه به حضاران معرفی شدند. در معرفی ایشان گفته شد:

«در سال ۱۳۳۱ متولد شدند، از سال ۱۳۵۲ همکاری خود را با روزنامه کیهان آغاز کرده‌اند که هم‌اکنون نیز همکاری ایشان با کیهان به عنوان عکاس ادامه دارد. بازتاب فعالیت ایشان در نزدیک به بیشتر صفحات مصاحبه، میزگرد، سمینارها و دیگر گزارشها به چشم می‌خورد.»

آقای پرویز خوانساری در حال دریافت هدیه ماهنامه از آقای نظام‌الدین ملک‌آرایی

آقای سعید جعفری در حال دریافت هدیه ماهنامه از آقای ملک‌آرایی

یادآوری کنم که شاگرد استاد محسن دولو بوده‌اند. فعالیت‌های حرفه‌ای خود را با طراحی تهران مصور بچه‌ها آغاز کرده‌اند. از همکاری دکتر نصرالله شیفته و خانم فروغ فوخزاد بهره‌مند بوده‌اند. مدتی با مجله روشنفکر و سالها با مؤسسه کیهان همکاری کرده‌اند و دوره‌های متعددی را در کشورهای مختلف در زمینه‌های طراحی نشریات گذرانده‌اند. عضو جامعه جهانی تبلیغات و عضو سندیکای نویسندگان و خبرنگاران هستند.»

سردبیر حسابدار در ادامه معرفی همکاران ماهنامه یکی از کارکنان جوان خود را این‌گونه معرفی کردند:

«همکار جوانی مدت ۲ سال است که به جمع همکاران حسابدار پیوسته‌اند که محصول کار و تلاش وی را در جزء جزء نشریه حسابدار می‌توان دید. این همکار

عهده‌دار بوده‌اند و هم‌اکنون با ماهنامه صنعت حمل و نقل و حسابدار همکاری می‌کنند و سردبیر فصلنامه «اقتصاد کشاورزی و توسعه» هستند.»

آقای شلیله سپس به معرفی طراح و صفحه‌پرداز ماهنامه آقای پرویز خوانساری پرداختند و در باره ایشان گفتند: «یار دیگر ماهنامه و یاور بزرگوار من هنرمند چیره‌دست آقای خوانساری هستند که یکی از دستاوردهای ذوق و هنرشان تابلویی است که در برابر شما قرار دارد.» و افزودند:

«آقای خوانساری در سال ۱۳۱۴ در ساری متولد شدند. دوره دبیرستان را در دبیرستان علمیه به پایان بردند. بعد از پایان دوره دبیرستان به فعالیت در زمینه نقاشی رنگ و روغن و سایر فعالیت‌های هنری پرداخته‌اند و از من خواسته‌اند که حتماً

حسابدار

— مجید میراسکندری (مدیر اجرایی ماهنامه)

نقش آنها در کار نشریه پرداختند. از جمله از خانم منیژه نفیسی به عنوان مسئول امور مشترکین ماهنامه که سالها با انجمن همکاری دارند، از خانم میترا مقدس زاده مسئول حسابداری انجمن، از آقای اکبرزاده مدیر مؤسسه لیتوگرافی صحیفه نور و خانم خامنه ای مدیر مؤسسه حروفچینی ماهنامه و زحمات مؤثر و ارزشمند هر یک یاد کردند تا نوبت به آقای علی اکبر حاجی حسینی همکار دبیرخانه و ماهنامه رسید. آقای میراسکندری در معرفی ایشان گفتند:

سالهاست که عضو کمیته انتشارات انجمن هستند و تواناییها و خلاقیتهای ایشان همیشه مددکار انجمن بوده و هست و هر اقدامی با همراهی، همکاری و یاری ایشان انجام می شود.

در این قسمت آقای میراسکندری ضمن تشریح مراحل اجرایی تولید ماهنامه پس از تنظیم و صفحه بندی تا توزیع آن همکاران هر مرحله را به شرکت کنندگان معرفی کردند. منتها چون چهار نفر از همکاران فردی و مؤسسه ای امور اجرایی ماهنامه در جلسه حضور نداشتند، تنها به ذکر نام و سهم و

در پایان این بخش آقای نظام الدین ملک آرای پس از توزیع هدایای همکاران سردبیری سخنانی به این شرح بیان داشتند: «من هم از طرف حضار از دعوتی که برای شرکت در ضیافت انتشار صدمین شماره مجله حسابدار به عمل آمده سپاسگزاری می کنم و توفیق روزافزون تمام همکاران را در مداومت انتشار این مجله وزین و ممتاز از خداوند متعال خواستارم.»

سپس نوبت به معرفی همکاران امور اجرایی ماهنامه رسید و از آقای میراسکندری درخواست شد که برای معرفی همکاران اجرایی ماهنامه اداره جلسه را به عهده گیرند. قبل از اجرای این مراسم آقای شلیله به معرفی کوتاه آقای میراسکندری پرداختند و گفتند:

«آقای میراسکندری عضو شورای عالی و دبیر انجمن حسابداران خبره ایران و

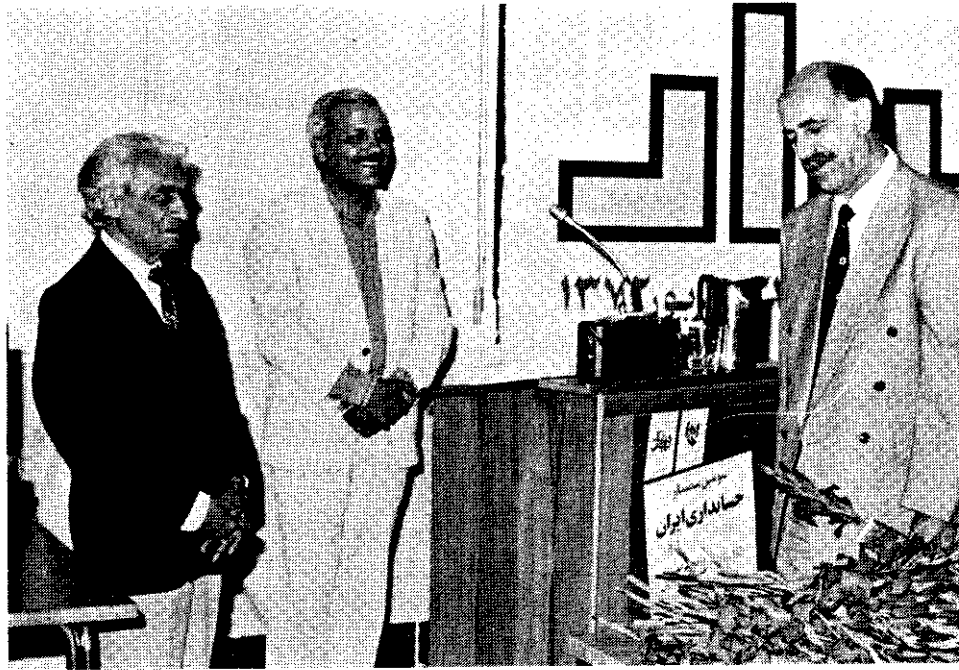
ورق بزیند

— آقای علی اکبر حاج حسینی در حال دریافت هدیه ماهنامه از آقای حیدرخوی

— آقای مهدی میرزائی - عکاس ماهنامه

— آقای یعقوب حسینی مدیر چاپخانه سرو (سمت راست)

چهره‌های مؤثر و شناخته شده حسابداری ایران هستند توزیع شد.

در پایان آقای شلیله از میهمانان شرکت‌کننده در جشن و از جامعه مطبوعات تشکر کرد و بویژه بر برخورد دلپذیر و مؤثر و کردار حرفه‌ای سندیکای نویسندگان و خبرنگاران تأکید کرد.

سرانجام تقدیرنامه‌های استادان، پژوهشگران، کارشناسان و کارگزارانی که حسابدار را در انتشار صد شماره آن یاری داده بودند، به‌وسیله آقایان هوشنگ خستویی رئیس شورای عالی انجمن حسابداران خیره ایران، محمد حیدری دبیر سندیکای نویسندگان و خبرنگاران مطبوعات و بهروز وقتی عضو شورای عالی انجمن حسابداران و از حسابداران حرفه‌ای قدیمی کشور توزیع شد.

در پایان همچنین هدایای محدودی که تهیه شده بود به ابتکار آقای غلامرضا سلامی از طریق قرعه‌کشی به تعدادی از شرکت‌کنندگان اهدا شد.

مسئول توزیع ماهنامه پرداختند و افزودند: «به هر حال بجز توزیع تعدادی ماهنامه برای اعضای انجمن، ماهنامه‌های چاپ شده را به دست آقای محسن حیدرزاده می‌سپاریم تا ایشان به دست خوانندگان و مخاطبان مجله برسانند».

گفتنی است که هدایای همکاران اجرایی ماهنامه بنا به درخواست آقای میراسکندری به وسیله استاد غلامرضا حیدر خوبی که از

«همکار خوب من، آقای علی‌اکبر حاجی حسینی بیشتر از بسیاری از همکاران حرفه‌ای و از جمله خود من در خدمت حرفه بوده‌اند. ایشان در بسیاری از کارهای مجله، ما را یاری می‌دهند؛ از تحویل و تحول کاغذ گرفته تا ارسال مجله برای توزیع یا مشترکان و اعضای انجمن. ایشان به هر حال در تمامی مراحل نقش دارند».

سپس نوبت به معرفی آقای حسینی مدیر چاپخانه سرو رسید. آقای میراسکندری در معرفی چاپخانه سرو و مدیریت آقای حسینی گفتند:

«آخرین مرحله از فرایند تولید ماهنامه حسابدار را چاپخانه سرو و با مدیریت آقای حسینی انجام می‌دهند که کار بسیار دقیق و مشکلی است، بویژه در این روز و روزگار با کاغذهای دارای کیفیتهای مختلف و مرکبهای با کیفیت پائین. اما به هر حال با تواناییها و تجربه طولانی و استادی آقای حسینی نشریه با کیفیتی در حد امکان خوب و مناسب چاپ می‌شود».

مدیر اجرایی ماهنامه سرانجام به معرفی

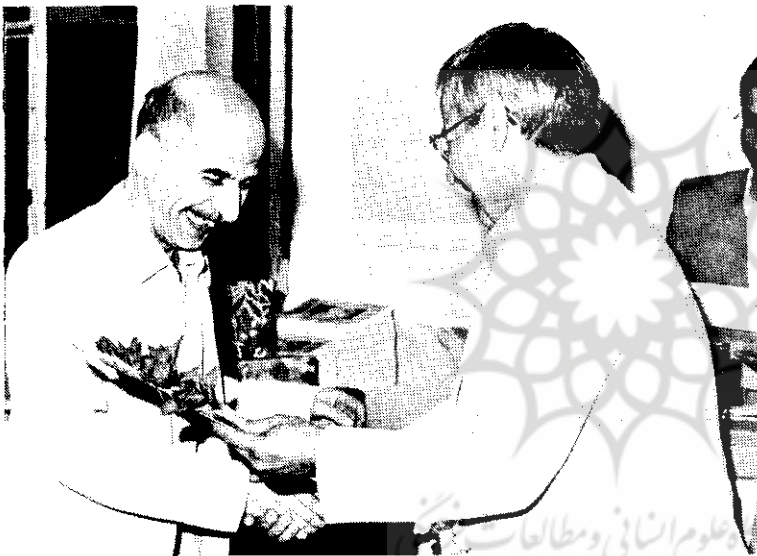
آقای محسن حیدرزاده

— آقای حیدری دبیر سندیکای خبرنگاران و آقای نظام ملک آ

— ردیف جلو از راست به چپ: آقای محمد قائد (سر دبیر ماهنامه صنعت حمل و نقل)، جمشید ارجمند، مهدی بهشتی پور، ...

— آقای دکتر مهدی تقوی در حال دریافت هدیه ماهنامه از آقای خستویی.

یژنامه جشن انتشار صدمین شماره حسابدار با تشکر و قدردانی آقای غلامرضا سلامی نایب رئیس شورای عالی انجمن حسابداران خبره ایران از آقای شلیله سردبیر ماهنامه پایان گرفت.

— آقای بهروز وقتی در حال دریافت هدیه ماهنامه از آقای هوشنگ خستویی.

— آقای محمد حیدری

● درخواست من از جامعه مطبوعات این است که حسابداری را تنها مقوله‌ای تخصصی که نمی‌تواند با عموم مردم ارتباط برقرار کند، تلقی نکنند.

انضباطهای حسابداری، در عین حال حسابداری در کلیت خودش همانند بسیاری از دانشها مقوله‌ای عام است که مسائل آن می‌تواند در سطح گسترده‌ای در جامعه مطرح باشد. انتظار ما این بود که با اتخاذ روش جدید انتشار مجله که در آن مسائل تخصصی در جنبه عام آن مطرح می‌شود و تاکنون مسائلی مانند مالیات، بیمه، بانکداری، بورس و... موارد متعدد دیگر از جمله آموزش حسابداری را دربر گرفته و به انعکاس دیدگاههای کارشناسی تخصصی پرداخته شده است، توجه بیشتری در سطح جامعه و مطبوعات به این مسائل بشود و فرهنگ شناخت حسابداری در جامعه توسعه یابد.

به نظر من پیشرفت یا عقب‌افتادگی هر کشوری را می‌توان با درجه پیشرفت یا عقب‌ماندگی سیستم اطلاعات حسابداری در آن جامعه سنجید. درست است که حسابداری در جامعه ما چندان شناخته شده نیست، اما واقعیت این است که برداشتن هر گامی در راه تدوین برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، تنظیم بودجه، تفریح بودجه، تشخیص وصول مالیات، با تکیه بر سیستمهای کارآی حسابداری میسر است. اطلاعات سیستم حسابداری ملی نمی‌تواند کامل باشد، مگر

داخلی قدردانی کنیم. افزون بر این، ما برای انتشار مجله با کمبود مقاله نیز روبه‌رو بودیم چرا که می‌کوشیدیم تا مطالب مجله بیشتر زاینده فکر کارشناسان حرفه حسابداری و حسابرسی و همکاران مالیاتی و رشته‌های وابسته باشد و کمتر از مطالب ترجمه شده استفاده کنیم، که خوشبختانه اکنون به‌طور نسبی به این هدف نزدیک شدیم. چرا که ما فکر می‌کنیم مسائل حرفه حسابداری در ایران مسائل خاص ایران است و مسائل مربوط به ایران باید بیشتر مورد توجه قرار گیرد. البته به‌رغم تکنیکی بودن

سلام و خیرمقدم عرض می‌کنم. اکنون که وظیفه طرح مسائلی در باره حسابداری به من محول شده، مطالبی را در باره کوششهایی که در راه استمرار انتشار حسابداری به عمل آمده است عرض می‌کنم. ۹ سال پیش که نخستین شماره حسابداری در دوره جدید با همت آقای دکتر تقوی و همکاران شورای عالی انجمن و سایر اعضای کمیته انتشارات منتشر شد، واقعاً امیدی نداشتیم که انتشار آن بتواند ادامه پیدا کند، چرا که انجمن هم با مشکل تأمین مالی برای این کار روبه‌رو بود و هم از نظر نیروی انسانی برای این کار در مضیقه بود و هم این که از انجمن پشتیبانی نمی‌شد و ناچار بودیم این بار را به تنهایی به دوش بکشیم. البته وزارت محترم ارشاد اسلامی در زمینه تأمین کاغذ و سایر نیازمندیهای ماهنامه در حد امکان ما را یاری دادند. ما هم لازم می‌دانیم در این جلسه از یاریهای این وزارتخانه و اداره کل مطبوعات

— آقای غلامرضا سلامی.

دیگر تفاوت هزینه‌های انجام شده یک پروژه در ایران در مقایسه با هزینه‌های پروژه همانند در یک کشور صنعتی است. که چون این مقایسه‌ها و تجزیه و تحلیل‌های مربوط انجام نمی‌شود، تأثیر آنها بازتاب آشکاری ندارد.

به هر حال صحبت من با میهمانانی که از جامعه مطبوعات قبول زحمت فرموده و در این جشن حضور دارند این است که مقوله حسابداری را تنها مقوله‌ای تخصصی که نمی‌تواند با عموم مردم ارتباط برقرار کند، تلقی نکنند، بلکه این رسالت و وظیفه را می‌توان برای جامعه مطبوعات قائل بود که اسباب آشنایی بیشتر مردم را با حسابداری فراهم آورند تا فرهنگ حسابداری در کشور همگانی شود و مردم و نمایندگان مردم حسابخواهی کنند. آشکار است در این صورت کسی که از اصول مدیریت یا امانت عدول کرده باید پاسخگو باشد و کسی که بر اساس اصول و ضوابط درست فعالیت کرده، با اطمینان خاطر بیشتری ادامه فعالیت می‌دهد که گفته‌اند آن را که حساب پاک است، از محاسبه چه باک است. ●

مدیریت در جامعه جلوگیری کند. وقتی که اطلاعات حسابداری منتشر نمی‌شود یا اگر منتشر شود تجزیه و تحلیل نمی‌شود، نمی‌توان به نارسایی‌های موجود در سازمانها پی برد، در حالی که اگر اطلاعات یاد شده منتشر و تجزیه و تحلیل شود، بسیاری از مشکلات آشکار خواهد شد.

به عنوان مثال همه می‌دانیم که برخی از شرکتها از سهمیه ارزی با نرخ برابری ۷۰ ریال یا ۶۰۰ ریال استفاده می‌کردند. در حالی که کالاهایشان با کالاهای خارجی با ارز آزاد رقابت نمی‌کرد. با این که سهمیه ارزی داشتند، حقوق گمرکی و بهره بانکی کمتری پرداخت می‌کردند. ریشه‌یابی این گونه نابسامانیها تنها از راه تجزیه و تحلیل مالی امکانپذیر است. یا باز می‌بینیم که تفاوت نرخ دریافتی و پرداختی بهره در ایران ۵ برابر نرم بین‌المللی است که چیزی نزدیک به ۲ درصد است در حالی که در ایران این تفاوت ۱۰ درصد است. این مسائل باید به وسیله حسابداران متخصص تجزیه و تحلیل شود. به هر حال با طرح این مسائل می‌خواهم بگویم که مطبوعات نباید این مسائل اساسی را نادیده بگیرند و خودشان را از ورود به این گونه بحثها کنار بکشند. از جمله مسائل درخور توجه

این که سیستم اطلاعات حسابداری در بخش دولتی، خصوصی و عمومی کشور کامل باشد.

به این دلایل هم ما انتظار داشتیم وقتی که مجله به طرح مسائل عمومی جامعه می‌پردازد، در سطح جامعه این مسائل مورد بحث و بررسی قرار گیرد و نشریات تخصصی و اجتماعی نیز به بررسی بیشتر و ارزیابی آنها بپردازند. تا حیطه موضوعی حسابداری در جامعه بیشتر معرفی شود و این رشته رونق بیشتری پیدا کند. درباره اهمیت این رشته می‌توان به آمار و اطلاعات دیگر کشورها استناد کرد. به عنوان مثال در کشور آلمان ۲۵۰ هزار نفر حسابدار یا مشاور مالیاتی فعالیت می‌کنند و کادر مالیاتی متخصص سیستم مالیاتی آلمان ۱۵۰ هزار نفرند. در حالی که بعید به نظر می‌رسد که کل فارغ‌التحصیلان رشته حسابداری ایران به ۱۵ هزار نفر برسد. حتی به دست آوردن آمار حسابداران متخصص در ایران نیز تقریباً غیرممکن است. در امریکا نزدیک به ۲۵۰ هزار حسابدار متخصص غیر امریکایی دارای عنوان CPA فعالیت می‌کنند. منظور من از طرح این مسائل در این جلسه این است که نشان دهم بی‌توجهی به حسابداری چه پیامدهایی می‌تواند داشته باشد. حسابداری می‌تواند از سوءاستفاده‌ها، ریخت و پاشها یا ضعف

دوران پرفراز و نشیبی را در مطبوعات گذرانده ایم

* مهدی بهشتی پور (روزنامه نگار)

با عرض سلام و سپاس فراوان از حضار محترم. افتخار می‌کنم که امشب در حضور چند تن از دوستان بسیار خوب و باارزش هستم که بعضی از آنها به سن پسران من هستند ولی فضل و دانششان به مراتب از من بیشتر است که در برابرشان سر تعظیم فرود می‌آورم. امروزه کسانی در مطبوعات ما هستند که گمنامند، ولی واقعاً زحمت می‌کشند، کار می‌کنند و ناشناخته مانده‌اند. به هر حال من به این انجمن و اعضای تحریریه این مجله، مدیر محترم، سردبیر و همه اعضای آن تبریک و تهنیت می‌گویم. ما دوران پرفراز و نشیبی را در مطبوعات گذرانده ایم. ۱۶۰ سال از تاریخ مطبوعات فارسی زبان چاپی می‌گذرد، ولی متأسفانه هنوز هم ما در بسیاری از نشریاتمان داریم درجا می‌زنیم. با آماری که در چند ماه اخیر از طرف وزارت ارشاد داده شد، چیزی حدود روزانه ۶۰۰ هزار نسخه نشریه اعم از مجله و روزنامه و هفته‌نامه و گاهنامه در ایران منتشر می‌شود که با کمال تأسف برای آمارهای موجود در

یکی دو ماه اخیر نیز به علت گران شدن بهای برخی از نشریات، تعداد تیراژ باز هم پایتتر آمده است. در حالی که تا ۷-۸ ماه پس از انقلاب، ۴/۵ الی ۵ میلیون نشریه در روز منتشر می‌شد. یعنی کیهان در حدود ۱ میلیون و ۲۸۰ هزار نسخه، اطلاعات ۱ میلیون و صد و چند هزار نسخه و بقیه جراید از ۲۰۰ هزار تا ۵۰۰ هزار و مجلات باز هم در همین حدود، ولی امروزه متأسفانه تیراژها پایین است. ولی باعث خوشحالی من است که نشریاتی را می‌بینم مثل همین نشریه حسابدار واقعاً قدر آن را بدانید. کمک کنید. آقای خستویی خیلی مختصر صحبت کردند، ولی جالب بود که استمداد کردند و گفتند که باید به نشریه کمک شود. جناب سلامی به تفصیل صحبت کردند، خیلی خوب صحبت کردند. واقعاً چه از نظر حسابداری و چه از نظر مجله صحبت‌هایی کردند که من فکر نمی‌کنم لازم باشد آنها را تکرار کنم. این مجله حسنی که دارد که باید خیلی خوب به آن توجه بکنیم و همکارانم به آن توجه کرده‌اند و من هم تا حدودی توجه کردم و امیدوارم ادامه داشته باشد و کاری بکنیم که بیش از اینها، در تیراژ بالاتر و مطالب بهتر

منتشر بشود. در وهله اول چنانکه جناب خستویی گفتند و دکتر تقوی هم به اختصار به آن اشاره کردند، این مشارکت و همیاری و همبستگی اعضاست که می‌تواند مجله را خیلی بهتر از اینها عرضه بکند و باید به این مجله کمک بشود. اگر کمک دوستان نباشد، واقعاً این مجله مشکل به راه خودش به این شکل ادامه بدهد.

از کارهای خوب این نشریه می‌گردهایی است که من دیدم با شرکت صاحب نظران در این مجله مرتب تشکیل شده است. کسانی در این میزگردها شرکت کرده‌اند که می‌توانند مسائلی را که امروزه در کشور هست بخوبی بیان بکنند و نظراتشان منتشر می‌شود و به نظر عده زیادی از هموطنان ما که علاقه‌مند این رشته هستند می‌رسد. یکی دیگر از کارهای جالب و آموزنده نشریه، بخشی است که به مسائل مالی و اقتصادی روز می‌پردازد. از جمله بررسی بازار سهام، مالیات، وضع بانکداری در نظام جمهوری اسلامی ایران، بیمه در ایران، مسائل ارزی و تورم در ایران که باز هم یادآوری و تأکید می‌کنم که این مسائل را بیش از اینها دنبال بکنند و از وجود این صاحب نظران استفاده بشود. ما

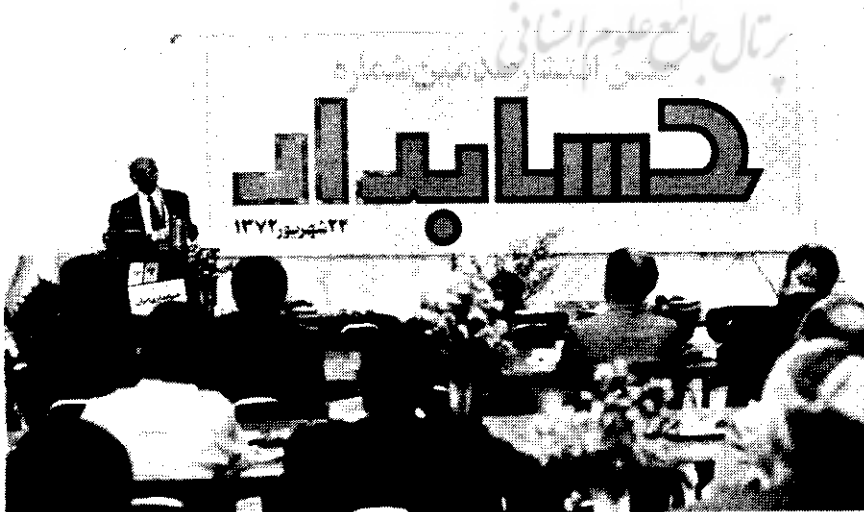

فقط چند نشریه انگشت شمار داریم که چنین کارهایی را دارند می‌کنند و بسیار هم مورد توجه قرار گرفته است. بویژه مورد توجه دانشجویان و استادان در تمامی دانشگاه‌های ایران قرار گرفته است. ویژگی دیگر این نشریه یاد کردن از حسابداران و خانواده آنان است که کار بسیار خوبی است. اما من انتظار دارم قبل از این که امثال مرحوم عرفانی در میان شما نباشد، از آنها که واقعاً شخصیت‌هایی هستند، تا زنده‌اند تجلیل بکنید. از آنها یاد بکنید و از وجود آنها استفاده بکنید. اگر آنها را از دست بدهید و برای آنها بزرگداشت بگیرید، هنر نیست. در جامعه ما بعضی از سندیکاهای و انجمن‌ها چنین کاری را می‌کنند و از شخصیت‌های مورد نظرشان تا زنده هستند تجلیل می‌کنند و خاطرات آنها را منتشر می‌کنند.

کار دیگری که این انجمن و ماهنامه انجام می‌دهد و واجد اهمیت بسیار زیادی است، برگزاری سمینارهاست. این سمینارها بسیار مفید است و نتایج خوبی را به دست می‌دهد.

گفتم بسیار است اما آقای شلیله روزی پیشنهادی کردند که می‌خواهم به ایشان بگویم اگر پیشنهاد ایشان عملی بشود، بسیار خوب است اما بعید به نظر می‌رسد و آن شکل مطبوعات تخصصی است. ما قبل از شهریور ۱۳۲۰ سندیکا و اتحادیه و مانند اینها نداشتیم و در دوران ۱۲۹۹ تا ۱۳۲۰ اگر چیزهایی بوده عده‌ای از شعرا و نویسندگان در خانه‌های خودشان جمع می‌شدند و شعر می‌خواندند در باره مسائل روز صحبت می‌کردند، بعد از شهریور ۱۳۲۰ فعالیتها زیاد شد، بخصوص مدیران جراید، اتحادیه‌ها، و انجمن‌هایی را به عنوان مختلف تشکیل دادند. ولی متأسفانه پس از چندی این انجمن‌ها و اتحادیه‌ها تعطیل و منحل شد. به خاطر این که همبستگی نبود، منافع مالی بیشتر مطرح بود و مقام. هر کس می‌آمد می‌خواست رئیس و دبیر بشود. متأسفانه اعضای تحریریه‌ها هم از همان نیمه دوم دهه ۲۰ که شروع کردند به فعالیت بارها برای تشکیل سندیکای خبرنگاران تلاش کردند و موفق نشدند تا این که در سال ۱۳۴۱ بود که شورای نویسندگان و خبرنگاران به وجود

آمد و بعد سندیکای کارکنان ارتباط جمعی و چندی قبل هم تعاونی مطبوعات به وجود آمد که عده‌ای از صاحبان امتیاز و مدیران نشریات در آن تعاونی هستند و فعالیت می‌کنند. البته سندیکای نویسندگان و خبرنگاران هم یک و لکی می‌کند. به هر حال منظور از بیان این سوابق این است که یک انجمن یا کانون جراید تخصصی تشکیل شود که دوبار در دهه ۴۰ و ۵۰ چنین چیزی تشکیل شد، متأسفانه این انجمن‌ها هم به دلیل مسائلی که به اطلاعات رساندم تعطیل شد. اما اگر بواقع الان تعدادی نشریه تخصصی فعال در رشته اقتصادی و حسابداری و راه و ساختمان و سایر نشریه‌های تخصصی، بتوانند مشکل بشوند و انجمنی را به وجود بیاورند می‌توانند خیلی بهتر از اینها کار کنند. باز هم به یکایک شما تبریک می‌گویم و امیدوارم که برای همیشه این همبستگی را حفظ کنید. خیلی معذرت می‌خواهم سرتان را درد آوردم. ●

آرزو کنیم که روزی

کارگزاران آینده حسابدار

انتشار هزارمین شماره مجله را در اوج

عصر اطلاعات جشن بگیرند.

در کاوش پیاپی لبها و دستهاست
کاین نقش آدمی
بر لوحه زمان
تصویر می شود*

امشب و در اینجا، انتشار یکصدمین شماره مجله حسابدار را جشن گرفته ایم؛ به عنوان عضوی از جامعه بزرگ حسابداران ایران، این موفقیت را به شما اداره کنندگان، نویسندگان، پژوهشگران، حروف چینان، صفحه پردازان، چاپچیان... صمیمانه تبریک می گویم؛ و آرزو می کنم تلاش جمعی شما در آینده هرچه پرثمرتر باشد.

امشب و در اینجا و در آستانه عصر اطلاعات گردهم آمده ایم تا کوشش پیگیر کارگزاری از کارگزاران اطلاعات را سپاس بگذاریم و آرزو کنیم که با تلاش جمعی جامعه مطبوعات کشورمان و دیگر عوامل موثر در اطلاعات و اطلاع رسانی، عصر تازه بر ما خجسته باشد و با سلامت، رفاه، دانش و نیکیبختی قرین.

گفته اند و بدرستی گفته اند که در عصر اطلاعات مهمترین سرمایه جوامع اطلاعات است. سرمایه اطلاعاتی است که

* سیاوش کسرایی، مادر

* متن سخنان آقای مصطفی علی مدد در جشن انتشار صدمین شماره ماهنامه حسابدار.

می‌تواند سرمایه‌های مادی جوامع را در راه تولید، توسعه اقتصادی، اشاعه و گسترش دانش و فرهنگ تجهیز کند و بدرستی به کار بگیرد. هرچند که متأسفانه این سرمایه می‌تواند در راه ویرانی و تخریب هم به کار رود و به کار هم می‌رود. با این حال، همین سرمایه اطلاعاتی است که می‌تواند مانع تخریب و تباهی هم بشود و می‌شود.

این تصور که با وارد کردن کامپیوترهای کوچک و بزرگ و خرید بسته‌های نرم‌افزاری گوناگون و یا با ایجاد بانکهای اطلاعاتی کلید دروازه عصر اطلاعات را یافته‌ایم تصویری باطل است چرا که ورود به عصر اطلاعات با شناخت عمیق طرز کار و کاربرد ابزارهای گوناگون اطلاعاتی ممکن می‌شود؛ چرا که ورود به عصر اطلاعات با استقرار و به کارگیری سیستمهای اطلاعاتی در زمینه‌ها و فعالیتهای مختلف از کار و کارخانه گرفته تا مدرسه و خانه میسر می‌شود؛ چرا که ورود به عصر اطلاعات مستلزم تکامل رسانه‌های همگانی، رشد و گسترش علوم و تکنولوژی، تحول و پیشرفت آموزش و ایجاد مراکز و مراجع اطلاعاتی است، وگرنه با چندصد، چندهزار و یا حتی چند صد هزار کامپیوتر، فقط کامپیوتر خواهیم داشت که اغلب دو مصرف عمده دارد: یا روی آن را می‌پوشانیم که خاک نخورد، یا روی آن را نمی‌پوشانیم که خاک بخورد. البته کامپیوتری که روی میز کار ما یا در صدر اتاقی از خانه ماست علاوه بر ایجاد تشخص و تفاخر می‌تواند دوران شیرین بچگی ما را تکرار کند و به جای دیدن به دنبال توپ و دوچرخه، شاهزاده پارسی را دوان دوان از موانع مختلف بگذراند و...

عرضم از این مطالب مخالفت با خرید و استفاده از کامپیوتر حتی برای بازی هم نیست - این ابزار عصر اطلاعات، چه بخواهیم و چه نخواهیم راهش را باز می‌کند و می‌آید - بلکه قصدم این است که بگویم همراه با افزایش تعداد کامپیوتر و به تناسب این افزایش، عوامل دیگر هم باید تقویت شوند. رسانه‌های گروهی به طور اعم و مطبوعات به طور اخص عامل موثری است که تقویت آن برای ورود به عصر اطلاعات لازم است.

مجله ما، یعنی حسابدار، نزدیک به ده سال گذشته، خوشبختانه چه از نظر کمی و چه از نظر کیفی پیشرفت‌های چشمگیر و شتاب‌آمیزی کرده است. تعداد صفحات هر شماره از حدود ۶۰ صفحه در قطع وزیری و با حروف تایپی به ۱۲۸ صفحه در قطع بزرگ و با حروف چاپی رسیده به عبارت دیگر مطالب هر شماره حداقل ۶ برابر شده است.

تیراژ مجله، که همواره نشانه استقبال خوانندگان است، به رغم هفت برابر شدن قیمت مجله، ۵ برابر شده است. از لحاظ کیفیت هم مطالب مجله بهبود چشمگیری داشته، به طوری که در شماره‌های اخیر هر شماره دارای یک موضوع محوری بوده و این روش توانسته همکاری صاحب‌نظران مختلف را جلب و مطالب سودمندی را فراهم کند.

ویرایش ادبی مطالب و کیفیت کاغذ، چاپ، صفحه‌بندی، لیتوگرافی و دیگر عوامل فنی چاپ هم بهبود چشمگیری داشته است. این پیشرفت همه‌جانبه، حاصل تلاش پیگیر اداره‌کنندگان مجله، حمایت انجمن حسابداران خبره ایران و کمکهای بیدریغ کسانی است که برای مجله مطلب نوشته‌اند؛ و در اینجا دوباره از همه آنها قدردانی می‌کنیم. اما بیان پیشرفت‌ها به معنای آن نیست که مجله ما کمبود و نارسایی ندارد.

به عنوان یک مجله تخصصی و حرفه‌ای، مجله ما باید مقالات تحقیقی در زمینه روشها و تکنیکهای مختلف حسابداری در شرایط و اوضاع و احوال خاص ایران داشته باشد. مجله ما و حرفه ما باید مشخص کند چرا حسابداری و حسابداران ما در طول چند دهه گذشته نتوانسته‌اند در بهبود مدیریت مؤسسات موفقیت چشمگیری داشته باشند؛ چه نقایص و چه موانعی در راه عرضه اطلاعات مالی در سطح مؤسسات و به کارگیری این اطلاعات در عرصه تصمیم‌گیریهای مختلف وجود دارد و چه راه‌حلهایی را می‌توان برای بهبود وضعیت موجود توصیه کرد.

مجله ما و حرفه ما باید تحقیقاتی را درباره کمیت و کیفیت اطلاعات مالی که توسط مؤسسات منتشر می‌شود انجام دهد و

حرفهای خانم فریده خلعت‌بری

نخستین سردبیر «حسابدار»

پس از انتشار یکصد شماره ماهنامه

● پدید آمدن «حسابدار» به میزان درخور توجهی مدیون کوششهای خانم فریده خلعت‌بری است. گذشته از یاریهای پیدریغ اعضای شورای عالی و دیگر اعضای انجمن در کار پدید آوردن ماهنامه، دست‌کم در قلمرو کارهای اجرایی مربوط به ایجاد ماهنامه خانم خلعت‌بری را می‌توان پایه‌گذار حسابدار نامید. از این رو انتشار صدمین شماره ماهنامه را غنیمت شمردیم تا درباره نحوه پا گرفتن حسابدار با خانم خلعت‌بری گفتگویی انجام دهیم. آنچه پیش روی شماست حاصل این گفتگوست. ●

شلیله:

آگاهید که ماهنامه حسابدار در آستانه انتشار صدمین شماره قرار دارد، البته صدمین شماره در دومین دوره انتشار. به‌رحال فرصت را غنیمت شمردیم تا با شما به عنوان کسی که بیشترین سهم و تعیین‌کننده‌ترین نقش را در پایه‌گذاری «حسابدار» داشته‌اید، گفتگویی بکنیم و درخواست کنیم که از چگونگی پاگرفتن ماهنامه برایمان بگویید.

خلعت‌بری:

از لطفی که در حق من داشته‌اید بسیار سپاسگزارم. من عضو کوچکی از اعضای انجمن بوده و هستم و اگر کاری در انجمن انجام داده‌ام، به حکم وظیفه‌ای بوده که در برابر انجمن احساس کرده‌ام. در مورد پدید آمدن «حسابدار» نیز باید بگویم که من یکی از

● در تهران دیپلم متوسطه را در رشته ریاضی از دبیرستان هدف گرفتم و برای ادامه تحصیل به انگلستان رفتم و به تحصیل در رشته حسابداری مشغول شدم، سالها در آن کشور بودم. عضو انجمن حسابداران خبره انگلستان، عضو انجمن مالیات انگلستان، عضو انجمن حسابداران اجرایی انگلستان و عضو انجمن مدیریت انگلستان هستم. پس از پایان گرفتن تحصیلاتم در انگلستان به ایران برگشتم. مدتی به فعالیتهای حرفه‌ای پرداختم، اما بتدریج به طرف کارهای فرهنگی کشیده شدم. البته همزمان در دانشگاه هم تدریس می‌کردم. سال ۱۳۶۳ شرکت انتشارات شباویز را تأسیس کردم و اکنون بیشتر اوقاتم صرف اداره این شرکت می‌شود و تنها گهگاه انجام کارهای حرفه‌ای را قبول می‌کنم. همیشه فکر می‌کنم که شغل و فعالیت کنونی چندانی از کار حرفه‌ای دور نیست و حتی می‌توانم بگویم دانش و تجربه حرفه‌ایم به‌نحوه‌ی مگیری در پیشبرد امور انتشارات شباویز مؤثر بوده و سبب شده که به‌طور نسبی در این کار موفقیت‌هایی به‌دست آورم و به‌رحال ناراضی نیستم. ●

دههاخفری بودم که می‌کوشیدند تا «حسابدار» را پدید آورند. نخستین بار که ایجاد نشریه‌ای در انجمن مطرح شد، زمانی بود که انجمن تازه پا گرفته بود و ما می‌خواستیم به گونه‌ای جامعه را از موجودیت انجمن آگاه سازیم و به این نتیجه رسیدیم که از راه انتشار نشریه‌ای

یعنی اعضای شورای عالی و سایر اعضا همه دست به دست هم دادند و کمک کردند تا کار انتشار نشریه تا حدی که امکان داشت، پیش رفت. یکی دیگر از مشکلات ما در آغاز، دستیابی به مقاله‌های مناسب بود. چرا که نشریه تازه پا گرفته و هنوز شناخته نشده بود.

شده، انتشار ماهنامه روال منظمی پیدا کرد و در زمانهای پیشینی شده منتشر می‌شد. منتها علاقه‌مند بودیم که ماهنامه را با کیفیت خیلی بهتری منتشر کنیم. پیشینی کرده بودیم که در درازمدت بتدریج بر کیفیت مجله بیفزاییم. به‌رحال باز باید یادآوری کنم که آنچه پدید آمد، دستاورد کوشش تمامی اعضای انجمن و همکاران ماهنامه در آن زمان بود.

شلیله:

تیراژ نشریه در آغاز چقدر بود؟

خلعت‌بری:

تیراژ ماهنامه در آن زمان ۳۰۰۰ نسخه بود که تمامی نسخه‌ها هم یا به فروش می‌رسید یا بین همکاران حرفه‌ای توزیع می‌شد. البته هیچ‌گاه درآمد نشریه پاسخگوی هزینه آن نبود و اصلاً هیچ‌وقت درآمد نشریه‌های تخصصی جوابگوی هزینه‌شان نیست و بعید به نظر می‌رسد این‌گونه نشریات از نظر اقتصادی بتوانند روی پای خودشان بایستند.

شلیله:

بعدها چه عواملی سبب شد که همکاری شما با نشریه‌ای که با علاقه فراوان در جریان پاگرفتن آن مشارکت داشتید، متوقف شود؟

خلعت‌بری:

من در واقع هیچ‌گاه همکاری خودم را با حسابدار قطع نکردم، بلکه تا زمانی ورق بزنید

البته آشنایی همکاران ماهنامه با نشریات خارجی سبب شد که بتوانیم «حسابدار» فراهم آوریم و یاریهای اعضای انجمن و فداکاری گروهی از دوستداران حرفه نیز سبب فراهم آمدن مقاله‌های مجله شد. مسئله مهم دیگری که در ابتدای کار با آن روبه‌رو بودیم، آماده‌سازی لوازم و اسباب ماهنامه بود که نزدیک به ۶ ماه به‌طول انجامید. البته پس از پشت‌سر گذاشتن مراحل یاد

در چارچوب هدفهای پیشینی شده انجمن به اعلام موجودیت گسترده انجمن دست بزیم. البته در همان زمان هم کوشش بسیاری به‌کار بستیم که بتوانیم برای انتشار نشریه مجوز بگیریم، اما تنها موفق به اخذ مجوز انتشار موقت شدیم. بدین ترتیب که مطالب هر شماره که آماده می‌شد، آن را ارائه می‌کردیم و مجوز انتشار برای همان شماره را می‌گرفتیم و به‌رحال کار در آغاز آسان نبود. اما تمامی اعضای اصلی انجمن

که نشریه بتواند روی پای خودش بایستد، با کمال علاقه در کنار آن بودم. زیرا عقیده دارم که پیشرفت هر فعالیتی ایجاب می‌کند که افراد جوان و تازه‌نفس و فعالتر رفته‌رفته جایگزین افراد قدیمی بشوند. در غیر این صورت کمتر در کارها تحول روی می‌دهد. از این رو جای خود را به جوانترها دادم. چنانکه تجربه ماهنامه نیز درستی این نظر را ثابت کرد و در زمان حاضر ملاحظه می‌کنید که ماهنامه نسبت به آنچه در آغاز بود بسیار کاملتر و بهتر شده است. و این هم چنانکه گفتم به دلیل آن است که افراد جوانتر و فعالتری در ماهنامه به فعالیت پرداخته‌اند.

شلیله:

شما پیشینه کار در زمینه‌های مختلف را دارید، هم به کارهای حرفه اشتغال داشته‌اید و هم به کار تدریس و انتشارات، ممکن است بفرمایید کار اداره و انتشار نشریه را در این میان چگونه ارزیابی می‌کنید؟

خلعت‌بری:

باید بگویم نشریه در تمامی سالهای کار و فعالیتیم همراه من بوده است. یعنی نمی‌توانم احساس کنم که از نشریه جدا شده‌ام. هم تجربه و کار حرفه‌ای من در نشریه بازتاب داشت و هم تدریس به من یاری می‌داد که نیازهای آموزشی جامعه را بهتر بشناسم و اکنون هم که به کار حرفه‌ای انتشار کتاب اشتغال دارم باز فکر می‌کنم به گونه‌ای همان کاری را

انجام می‌دهم که در نشریه انجام می‌دادم. می‌توانم بگویم که شاید کار انتشارات برای من ادامه کار انتشار حسابدار است. فرایند انتشار حسابدار و پشت سر گذاشتن هر مرحله کار برای من جذاب بود. مرحله‌ای که کار گردآوری مقاله‌ها پایان می‌گرفت، مرحله‌ای که مطالب نشریه حرفه‌چینی، صفحه‌بندی و چاپ می‌شد، هرکدام به‌نوبه خود خرسندم می‌ساخت و سرانجام اعتقاد دارم که جذابیت اشتغال به این‌گونه فعالیتها از آنجاست که انسان احساس می‌کند به هر حال از این راهها می‌تواند به حرفه یا جامعه‌اش خدمت کند.

شلیله:

در زمان حاضر چه احساسی نسبت به نشریه دارید؟

خلعت‌بری:

نشریه اکنون خیلی بهتر از گذشته است و در مقایسه با آنچه در ابتدا بود، می‌توانم بگویم که ما تنها پایه‌های نخستین کار را گذاشتیم. نه این که نشریه اکنون کم و کاستی ندارد، همه چیز همیشه با کم و کاستی روبه‌روست. به هر حال همواره احساس بسیار خوبی نسبت به حسابدار دارم. و فکر می‌کنم همه ما نسبت به نشریه احساس خوبی داریم چون به همه‌مان تعلق دارد.

شلیله:

آیا راهنمایی یا توصیه‌ای برای

«حسابدار» ندارید؟

خلعت‌بری:

من به عنوان یکی از اعضای قدیمی انجمن از اعضای جوانتر. خواهش می‌کنم ماهنامه و انجمن را یاری کنند. و به هر اندازه که برایشان امکانپذیر است برای همکاری با حسابدار و ماهنامه وقت بگذارند.

شلیله:

از شرکت شما در این گفتگو صمیمانه سپاسگزاریم.

خلعت‌بری:

منهم از این که به یادم بودید ممنونم و آرزو می‌کنم که نشریه همواره رو به پیشرفت و تکامل باشد و آمادگی خود را برای هرگونه همکاری که انجمن و ماهنامه از من بخواهند یادآوری می‌کنم.

دنباله مشکلات قانونی

ریالی، تنها ۱۷۵۰ ریال خواهد شد). تقسیم قسمت عمده سود در خیلی از شرکتها عملی نیست. چون به دلیل نقدینگی زیاد مورد لزوم، به شرط پرداخت چنین سود نقدی باید بلافاصله درخواست افزایش سرمایه نقدی کنند یعنی به جای اینکه از سهامداران بخواهند که سود تقسیم نشود، مجبورند سود را تقسیم کنند و بعداً افزایش سرمایه بدهند. تازه این درحالی است که شرکت دولتی و بانک یاد شده هنوز از بابت مالیات، بدهکارند!

بقیه ماجرا

در محاسبات فوق ۳ درصد سهم شهرداری (که حداقل تا پایان سال ۷۲ وجود دارد و به احتمال زیاد تمدید خواهد شد) و ۳/۵ در هزار سهم اتاق بازرگانی (که البته ممکن است بزودی برقرار شود) و هیچکدام هم از لحاظ مالیاتی در حساب سود و زیان قابل قبول نیست و همچنین هزینه‌های غیرقابل قبول که معمولاً باعث چند برابر شدن اصل سود مشمول مالیات می‌شود، وارد نشده است.

نتیجه

با ملاحظه نکات مختلف موجود در محاسبات مثالهای یاد شده، مشکلات زیر در قانون مالیاتهای مستقیم - بخش شرکتها - وجود دارد.

۱- محاسبات بسیار پیچیده و مفصل است به طوری که شرکتهایی که هزاران سهامدار دارند، حتماً باید از کامپیوتر و برنامه مخصوص آن که بسیار گران خواهد بود استفاده کنند.

۲- اندوخته سهم هر سهامدار جداگانه و سود تقسیم شده و نشده سهم هر سهامدار نیز جداگانه بر مبنای نرخهای تصاعدی ماده ۱۳۱ مشمول مالیات است، این خود باعث می‌شود سهامداران عادی نتوانند مالیات سود خود را محاسبه کنند و در نتیجه سردرگم شوند.

۳- نرخهای مالیاتی هنوز بالاست و این باعث می‌شود بازده سرمایه‌گذاری پایین باشد و این مسئله از رونق بازار نوپای سهام جلوگیری می‌کند، مخصوصاً اگر سرمایه‌گذاری در سپرده‌های بانکی با آن مقایسه شود.

۴- سهامداران بزرگ (از حدود نیم درصد به بالا) در شرکتهای بزرگ، خواستار تقسیم کل سود هستند، زیرا در صورت عدم تقسیم تمام سود، به شرکت بدهکار می‌شوند که این امر، صرف نظر از مشکلات آن، از نظر قانون

تجارت نیز دارای اشکال است و ضمناً از استفاده کامل از معافیت ۱۵٪ سود تقسیم شده نیز باز می‌مانند.

۵- در قانون فعلی سود تقسیم شده و نشده (که ممکن است به سرمایه منتقل شود یا بعداً پرداخت شود) با هم مشمول ماده ۱۳۱ می‌شوند، به فرض اینکه این مسئله را دارای اشکال اساسی ندانیم، سؤال اینجاست که چرا اندوخته نیز جداگانه مشمول ماده ۱۳۱ است؟، چرا کسانی که می‌خواهند از مزایای فوری امکانات خود در جهت رشد و اعتلای شرکت و اقتصاد خودشان و مآلاً سود بیشتری که در آینده روی آن مالیات بیشتری هم خواهند پرداخت، صرف نظر کنند، مشمول نرخهای تصاعدی مالیات باشند؟. از این بدتر آنکه اگر بعداً تصمیم به تقسیم اندوخته یا انتقال آن به سرمایه بگیرند باید ۲۵ درصد مالیات اضافی نیز پردازند!

۶- مطالعه جدول زیر، تجدیدنظر در مالیات شرکتها را اجتناب‌ناپذیر می‌کند.

مبلغ	سود شرکت	مالیات	درصد
مثال خوشبانه - جدول ۱	۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۳۴,۷۱,۰۰۰	۲۳/۴۷
مثال خوشبانه - جدول ۲	۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۸۳,۳۶,۰۰۰	۲۸/۳۰
مثال بدبانه - جدول ۴	۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱,۲۴۹,۳۳۵,۰۰۰	۶۱/۶۴
مثال عادی - جدول ۵	۳,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱,۲۴۴,۵۵۰,۰۰۰	۴۱/۴۹

البته این درحالی است که سرمایه‌گذاری در سپرده بانکی مشمول مالیات نیست.